

ПРІОРИТЕТИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ СПІВВІДНОСНО ЦІЛЕЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Хмельницький національний університет

Вступ. Відмітними рисами сучасного стану світової економіки є зростаюча мінливість середовища господарювання, викликана стрімким накопиченням і використанням нових знань. У поєднанні із прискоренням процесів взаємопроникнення діяльності суб'єктів господарювання на суміжні ринки та ринки інших країн, зумовленим глобалізацією економічного простору, це спричиняє посилення конкурентної боротьби на більшості сегментів ринку. Висока динаміка зовнішнього середовища і щільність ринкового простору вимагають від менеджменту підприємств гнучкості, постійних змін в управлінні, технологіях, організації виробництва і збуту – в усіх процесах, які складають зміст і матеріальну основу господарської діяльності. В цих умовах провідні світові компанії стали прихильниками нового принципу в управлінні: «Стійкість через розвиток». Йдеться про здатність підприємства стабільно функціонувати, оперативно трансформуючи свою внутрішнє середовище у відповідь на зміни бізнес-оточення. Вирішальну роль у забезпеченні реалізації цього принципу відіграє активна інноваційна діяльність, яка є основою інноваційного розвитку кожної економічної організації.

Аналіз останніх публікацій з теми дослідження. Теоретичне підґрунтя для управління інноваційними процесами на рівні підприємств створене завдяки дослідженням С. Кузнеця, Г. Менша, Б.Санто, Р. Фостера, Й. Шумпетера, М. Портера та ін. Дослідженням особливостей і закономірностей управління інноваційним розвитком промислових підприємств у перехідній економіці займаються багато вітчизняних та російських науковців, зокрема, Т. Гринько, В. Ляшенко, Л. Мельник, Ю. Погорелов, О. Раєвнева, Л. Федулова та ін. Ними досліджуються природа, напрями і джерела розвитку, його способи і спонукальні мотиви, пропонуються моделі управління їх розвитком тощо. Водночас залишається значне коло питань теоретико-методологічного характеру, пов'язаних з тим, що будь-які інновації, здійснювані у виробничій системі промислового підприємства, впливають на параметри процесів виготовлення продукції, а отже – зумовлюють і зміни у якості кінцевої продукції. Можна припустити, що саме така взаємообумовленість елементів виробничої системи, порушення якої в ході реалізації інновацій може погіршити кінцевий результат, породжує небажання власників вітчизняних підприємств вдаватись до радикального оновлення чи інноваційного перепроєктування бізнес-процесів. Водночас доцільно припустити, що зменшити ризики негативного результату в реалізації проектів інноваційного розвитку можна, використовуючи основні принципи загальної системи управління якістю.

З огляду на спорідненість цілей управління інноваційною діяльністю і управління якістю доцільно припустити, що інструменти й технології, які використовуються нині у системі управління якістю, можуть бути ефективними й для вирішення завдань управління інноваційним розвитком. Тим більше, що у цій сфері досягнуто значного успіху завдяки розробкам таких провідних фахівців з управління якістю як Е. Демінг, Дж. Джуран, Ф. Кросбі. Вони заклали фундамент загальної системи управління якістю, відомої як TQM. Завдяки її активному впровадженню на японських підприємствах Японія стала визнаним лідером у виробництві якісних товарів. Адаптацією основних підходів системи загального управління якістю на пострадянському просторі займаються також багато науковців, зокрема, І. Боднар, А. Вакуленко, В.Друзюк, А.Дятлов, В.Лapidус, В. Захожай, М. Лапуста та багато ін. Однак питання побудови ефективної системи управління якістю в контексті вирішення завдань інноваційного розвитку на сучасних промислових підприємствах залишаються багато в чому невирішеними. Це й визначило мету даного дослідження.

Мета дослідження – окреслити пріоритети менеджменту якості співвідносно цілей управління інноваційною діяльністю промислових підприємств, на основі чого зробити висновок про можливість застосування його методичних підходів і практичного інструментарію для підвищення результативності й ефективності управління інноваційним розвитком підприємств машинобудівного комплексу національної економіки.

Основні результати дослідження. Промисловий сектор України перебуває нині у вкрай складній ситуації. Внаслідок посилення процесів глобалізації і зростання політичного протистояння бізнес-груп стосовно вибору пріоритетів економічного співробітництва в економіці поширились деструктивні процеси, що зумовили втрату добре налагоджених зв'язків із традиційними партнерами в межах СНД. Адже значна кількість вітчизняних (особливо промислових) підприємств були пов'язані між собою технологічними ланцюжками, здійснюючи виробництво продукції за визначеними технологічною спеціалізацією переділами. Ці технологічні ланцюжки у багатьох випадках охоплювали і підприємства Російської Федерації, що за існуючих політичних реалій робило їх учасників заручниками рішень політиків всупереч економічним інтересам. Так, за даними російських експертів, загальне зниження обсягів товарообороту України з Росією у січні 2015 р. порівняно з січнем 2014 р. перевищило 2 рази (з 2618,8 млн. дол. до 1129,8 млн. дол. США [1]). Для більшості промислових підприємств з усією гостротою постало питання виживання, про що свідчать тенденції у динаміці експорту й імпорту Україною промислових товарів протягом останніх десяти років (табл.1, складена за статистичними даними [2; 3]).

Таблиця 1

Динаміка експорту-імпорту товарів у зовнішньоекономічній діяльності України та обсягів реалізації промислової продукції

Назва показника	Величина показників за роками							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Індекс експорту товарів, %	128,4	135,8	59,3	129,6	133,0	100,6	92,0	86,5
Індекс імпорту товарів, %	134,7	141,1	53,1	133,7	136,0	102,5	90,9	71,8
Сальдо, млн. дол. США	-11400	-18570	-5737,4	-9,31	-14210	-15850	-13651,9	-527,0
Індекс обсягів реалізації промислової продукції, %	107,6	94,8	78,1	112,2	108,0	99,5	95,7	89,9

З них видно, що протягом усього досліджуваного періоду сальдо зовнішньоекономічної торгівлі товарами було від'ємне і в окремі періоди перевищувало мільярди доларів США. Це свідчить про те, що державою протягом останніх десяти років не було сформовано ефективної промислової політики і здійснювані поодинокі структурні зміни в економіці не забезпечили зростання її міжнародної конкурентоспроможності. При цьому зростання обсягів експорту й імпорту товарів майже завжди (за винятком останніх двох років) перевищувало зростання обсягів реалізації промислової продукції. Така динаміка цих показників свідчить, з одного боку, що Україна має значний рівень інтегрованості у світову економіку, а з іншого – що вона є реципієнтом значного обсягу промислових товарів – як високотехнологічних, так і товарів широкого вжитку, особливо продукції легкої промисловості (і навіть продовольчих товарів).

І якщо за останніми двома групами промислової продукції слід очікувати позитивних (з позицій товаровиробників) змін без регулюючих заходів з боку держави внаслідок девальвації гривні (що зробило імпортні товари дорожчими у 2-3 рази, а переважну більшість споживачів – біднішими у стільки ж разів і це зумовлює значне зниження попиту населення на імпортні товари), то для виробників високотехнологічних товарів ситуація дещо складніша. Багато з них є учасниками міждержавних технологічних ланцюжків, займаючись виготовленням комплектуючих для кінцевого споживання (наприклад, у аерокосмічній галузі та ВПК). І так як завершальна фаза технологічного ланцюжка була у Російській Федерації, такі підприємства вимушені були суттєво скоротити виробництво.

Багато машинобудівних підприємств знаходилося на тимчасово окупованій території Донбасу і припинили свою діяльність внаслідок руйнувань в ході воєнного протистояння або ж були вивезені у Росію. І це відразу відобразилося на обсягах експорту, оскільки Донецька область забезпечувала значну частину експорту промислової продукції (за статистичними

даними, у 2013 р. це було 19,6 % від усього обсягу експорту, водночас імпорт складав лише 5,3%; у 2014 р., при загальному зменшенні обсягів експорту до 86,5% від досягнутого у 2013 р. частка експорту підприємств Донецької області склала 15,6 %, а за січень-квітень 2015 р. – всього 9,9% – при зменшенні загального обсягу експорту Україною промислової продукції до 65,4% порівняно з аналогічним періодом 2014 року, а підприємствами Донецької області – до 37,9% [4]).

Такі деструктивні процеси у галузі спричинили значне погіршення її експортоспроможності, що особливо проявилось у 2013-2014 рр. (рис.1). Ще більше погіршився стан справ у галузі у 2015 р. (частка машинобудування у загальному обсязі реалізації промислової продукції за перші 4 місяці року зменшилась до 6,0 %). І хоча за межі України реалізовано 61,2 % від усього обсягу машинобудівної продукції, загалом це склало лише 12,42 % від загального обсягу експорту промислової продукції [5].

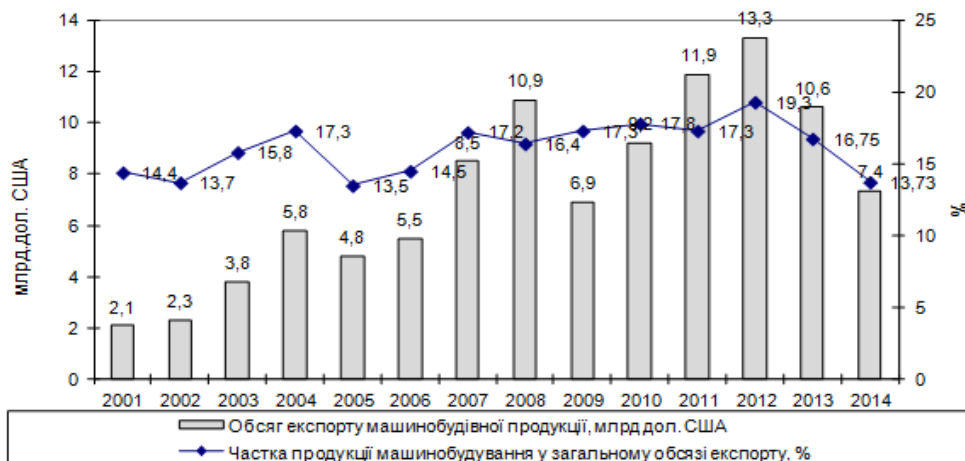

Рис. 1. Динаміка внеску машинобудування в загальні обсяги експорту продукції України (побудовано за даними [4; 5])

Статистика свідчить про поступове витіснення вітчизняних машинобудівників із внутрішнього ринку. За існуючими даними, частка імпортованої машинобудівної продукції у внутрішньому споживанні сягає майже 80 % [6]. Зокрема, у 2013 р. імпорт обладнання та механізмів склав 16,2% від загального обсягу імпорту і перевищив 12,47 млрд. дол. США. Експортовано цієї групи товарів майже удвічі менше – лише на суму 6,98 млрд. дол. США (11,0 % від загальної суми експортованих товарів). У 2014 році частка імпорту машин та механізмів залишилась майже такою ж (16,0 %), проте обсяги його зменшились суттєво – до 8,72 млрд. дол. США. Водночас експорт також зменшився – до 5,66 млрд. дол. США (10,5 %).

Зважаючи на ці дані, можна стверджувати, що за збереження існуючої тенденції машинобудування відіграватиме все меншу роль у формуванні валового національного продукту і все меншу роль у технологічному оновленні вітчизняних виробничих підприємств. І, як справедливо зауважують деякі наковці, такий стан спричинений не стільки експансією імпорту, скільки інертністю українських виробників, відсутністю активної інноваційної діяльності. І саме машинобудівні підприємства потребують інноваційного розвитку для того, щоб зберегти свою життєздатність (конкурентоспроможність).

Опираючись на теорію конкурентних переваг М. Портера [7], багато сучасних науковців зазначають, що конкурентоспроможність суб'єктів господарювання залежить від їх здатності вірно обирати напрями формування конкурентних переваг і вміння втілювати у життя інноваційні рішення. Про те, що саме інновації є головним джерелом формування конкурентних переваг і економічного зростання країни, писав ще Й. Шумпетер [8]. Нині не підлягає сумніву, що успішне протистояння діям конкурентів можливе як за умов систематичного оновлення номенклатури продукції, розширення і збагачення асортиментного ряду, так і за умов постійного вдосконалення й поліпшення виробничих та управлінських процесів, тобто – за умов активної інноваційної діяльності. Це особливо стосується машинобудівних підприємств, де науково-технічний прогрес є найбільш

динамічним. І саме підприємства машинобудівного сектору перебувають нині у найскладнішій ситуації, коли необхідно радикально переосмислювати стратегічні плани діяльності, переорієнтовуючись на роботу в нових умовах. Це з усією гостротою ставить питання про їх інноваційний розвиток.

На сьогодні в науковій літературі не склалось єдиного підходу до трактування сутності інноваційного розвитку. Однак, зважаючи на те, що відмітною особливістю промислових підприємств є наявність техніко-технологічної складової виробничої системи, вважаємо справедливим стверджувати, що їх інноваційний розвиток слід розглядати саме з позицій обґрунтованих з урахуванням тенденцій НТП та споживчих потреб якісних змін його техніко-технологічної складової, а відтак – взаємоузгоджених з ними змін у інших складових бізнес-системи, що забезпечують необхідні умови для створення споживчих цінностей та формують основу кількісного зростання підприємства у довгостроковій перспективі [9, с.21]. Адже для промислового підприємства пріоритетними є саме техніко-технологічні зміни, вони забезпечують матеріальну основу реалізації продуктових інновацій – нових споживчих цінностей. І саме здійснення цих змін має бути ретельно обґрунтованим з погляду їх важливості для забезпечення переходу підприємства на новий виток свого розвитку. У більшості випадків це передбачає радикальні зміни асортиментного ряду, що особливо характерно в машинобудуванні.

Іманентними характеристиками техніко-технологічних інновацій, які складають основний асортиментний ряд підприємств машинобудування, є їх науково-технічна новизна і придатність зразка нової продукції до технологічного втілення. Останнє визначає можливості машинобудівного підприємства за наявної технології оперативно організувати процес виведення нової продукції на ринок, комерціалізувати результати науково-технічного доробку. Водночас придатність зразка нової продукції до технологічного втілення дає змогу виробникам досягти таких параметрів якості нової продукції, які, насамперед, відповідатимуть існуючим стандартам безпеки в експлуатації, а також не менш актуальним для сучасних споживачів запитам ресурсоощадності.

Реалізація інновацій здебільшого пов'язана з невизначеністю і ризиками. Багаторічна статистика засвідчує доволі низький відсоток інновацій, що успішно пройшли етап комерціалізації і отримали визнання на ринку. Проте можна з великою ймовірністю сказати, що ризики неприйняття новинки ринком будуть меншими, якщо нова продукція відповідатиме усталеним стандартам якості (залежно від галузі вимоги цих стандартів в загальному визначені і є основою сертифікації продукції та виробничих систем для виходу на міжнародні ринки).

Тим самим можна стверджувати, що управління інноваційними процесами підприємства не може розглядатися окремо від управління якістю. Ця спорідненість простежується і у відомій «петлі якості», де акцентується увага на тому, що якісні характеристики продукції є важливими на усіх етапах її життєвого циклу – від створення до виведення з експлуатації і утилізації (останнє відповідає принципам екологічної безпечності, який нині визнається одним із визначальних для роботи на ринках розвинених країн). Недаремно питання управління якістю у найбільш розвинених країнах є пріоритетними для виробничих систем і це втілюється у відповідних витратах (табл.2). Як видно, підвищувати якість на етапах створення продукції (профілактика якості) є більш економічно вигідним для підприємства, аніж виправляти дефекти чи коригувати відповідні процеси після того, як буде виявлено відхилення від діючих стандартів у готовій продукції.

Таблиця 2

Порівняльна величина окремих структурних елементів у загальній сумі витрат на забезпечення якості продукції в США та Японії, % [10, с.68]

Витрати	США	Японія
На профілактику	0,5	2,5
На перевірку	4,5	3
На коригування процесів і виправлення дефектів	20	7,5
Сукупні витрати на забезпечення якості продукції у загальній сумі витрат	25	13

Очевидно, що посилення боротьби за споживача зумовлює необхідність ефективного управління якістю, яке є умовою самозбереження будь-якого підприємства, запорукою його конкурентоспроможності. І в поєднанні з інноваційним менеджментом управління якістю має містити стимули до інновацій, а не спричиняти наростання проблем після їх упровадження. У цьому контексті доцільно розглянути, як змінювалися основні пріоритети менеджменту якості на різних етапах еволюції економічних систем (підприємств, організацій) і яким чином ці пріоритети відповідали завданням їх інноваційного розвитку.

В еволюції систем менеджменту якості можна виділити п'ять основних етапів:

1. Сформована відповідно до основних принципів управління виробництвом Ф. Тейлора. Передбачала встановлення певного інтервалу параметрів якості продукції, вихід за який означав порушення технології виробництва робітником. Допущення браку тягнуло за собою штрафні санкції – аж до звільнення з роботи. Успішне функціонування такої системи забезпечувалось наявністю технічних контролерів, які оцінювали кожен випущений продукт на її відповідність встановленому шаблону – технічним умовам (ТУ), причому якість продукції перевірялась на стадії вихідного (у виробників) та вхідного (у споживачів) приймального технічного контролю, чим і визначались їх відносини в процесі обміну товарами. Система також передбачала професійне підвищення кваліфікації робітників, здобуття ними навичок роботи з вимірювальним і контрольним устаткуванням. Такі особливості прив'язували менеджмент якості до кожного окремо взятого виробу.

2. Другий етап характеризується ускладненням менеджменту якості – шляхом відмови від контролю якості конкретного продукту до створення механізму управління якістю виробничих процесів. Це передбачало включення в структуру механізму статистичних служб, введення посади інженера з якості, перенесення акцентів у контролюванні на попередження дефектів, збільшення уваги до мотивації точності налагодження процесів, до вибудовування відносин із зовнішнім середовищем (постачальниками, споживачами) на основі стандартних таблиць та статистичного приймального контролю.

3. Третій етап ознаменувався появою документованих систем якості. У них передбачалось, з одного боку, розмежування повноважень і відповідальності фахівців служб якості та керівництва підприємства у питаннях забезпечення й контролю якості продукції, а з іншого боку – налагодження більш тісної взаємодії між ними. Мотиваційний акцент змістився в бік морального стимулювання людей (визнання їх праці колегами і керівництвом, заходи соціального страхування, підтримка родин тощо). Взаємовідносини між споживачем та постачальником передбачають сертифікацію продукції третьою стороною, завдяки чому у процесах товарообміну стали набувати додаткової ваги договірні гарантії.

4. Четвертий етап демонструє перехід до тотального менеджменту якості (TQM) – комплексної системи, орієнтованої на постійне поліпшення якості, мінімізацію виробничих витрат і постачання точно у встановлений термін. На цьому етапі з'явилися міжнародні стандарти якості: стандарти ISO 9000 (1987 р.). Це суттєво вплинуло на розвиток технологій забезпечення якості. Особливістю системи TQM є постійна участь у поліпшенні якості роботи всього колективу. Навчання стає тотальним і безперервним, протягом усієї трудової діяльності та стає частиною мотивації працівників.

5. П'ятий етап еволюції менеджменту якості характеризується посиленням взаємних впливів споживачів (суспільства) й виробників (підприємств) на процеси у сфері створення й використання продукції. Це зумовило необхідність запровадження стандартів ISO 14000 (серія міжнародних стандартів зі створення системи екологічного менеджменту та безпеки продукції), ISO 9001:2008, згодом – ISO/TS 16949. Головним досягненням цього етапу є впровадження зазначених стандартів, а також застосування методів самооцінки за критеріями Європейської премії з якості. При цьому до роботи в системі якості має бути залучений весь персонал – від вищого керівництва до рядового працівника, що потребує, серед іншого, професійного саморозвитку співробітників підприємства.

Водночас на кожному із етапів розвитку менеджменту якості простежувався зв'язок із управлінням інноваціями, що систематизовано нами у табл.3.

Таблиця 3

Пріоритети менеджменту якості співвідносно цілей інноваційного розвитку

Пріоритети менеджменту якості на етапах її еволюції	Пріоритети загального менеджменту	Пріоритетні цілі інноваційного менеджменту	Цілі інноваційного розвитку підприємства	Модель інноваційного розвитку
Етап I. Контролювання якості кожної одиниці готової продукції на стадії підготовки до товарообміну	Мотивація забезпечення якості – через штрафні санкції у разі виявлення дефектів	Розробка нових зразків продукції. Навчання персоналу кращим практикам виконання роботи	Не є домінуючими і не прив'язуються до менеджменту якості	Навздогін за лідерами
Етап II. Контроль якості за стадіями виробництва. Розвиток систем статистичної оцінки якості продукції на відповідність встановленим стандартам	Формування технологічних і технічних регламентів і забезпечення їх дотримання. Попередження виникнення дефектів	Розробка нових зразків продукції. Удосконалення виробничих і управлінських процесів		
Етап III. Організаційне виокремлення служб забезпечення й контролю якості продукції.	Профілактика виникнення дефектів. Сертифікація якості продукції здійснюється третьою стороною			
Етап IV. Відповідність виробничих систем міжнародним стандартам якості	Постійне поліпшення якості через залучення у процес її забезпечення всього колективу	Удосконалення бізнес-процесів і створення продуктових інновацій	Перепроєктування процесів для забезпечення відповідності міжнародним стандартам виробництва і продукції і зростання споживчої цінності товарів і послуг	Технологічного розвитку
Етап V. Гуманізація процесів забезпечення якості Самооцінка діяльності за критеріями Європейської премії з якості	Стимулювання професійного саморозвитку співробітників для розвитку їх компетенцій, ініціативності і активній участі у інноваційній діяльності			Технологічного випередження

Таким чином, використання систем менеджменту якості у їх найбільш досконалих нинішніх формах може створити необхідні умови для переходу підприємств машинобудівного сектору вітчизняної економіки від моделі наздоганяючого інноваційного розвитку до моделі технологічного випередження.

Висновки. Стратегічними цілями вітчизняних промислових підприємств є інтегрування у світовий економічний простір на правах виробника конкурентоспроможних товарів. Це можливо лише на основі реалізації ними інноваційної моделі розвитку, що особливо актуально для машинобудівного комплексу України. Зв'язок між цілями інноваційного розвитку і цілями управління якістю дає підстави для висновку, що вони мають розглядатися в комплексі, до того ж – з урахуванням безперервності й взаємообумовленості обох процесів; можуть бути організаційно й економічно поєднані і мають розглядатися як елементи єдиного механізму. Це дасть змогу стандартизувати методичні підходи і практичний інструментарій управління інноваційною діяльністю і підвищити їх ефективність. Створення такого механізму можливе на основі концептуального підходу системи TQM, пріоритети якої збігаються із стратегічними пріоритетами управління інноваційною діяльністю. Це й стане предметом наступних досліджень.

Література

1. Федотов А.В. Неблагоприятные факторы развития экономической интеграции стран СНГ / А.В. Федотов / Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – №2, т.2. – С. 162-165.
2. Обсяги экспорту-импорту товаров за регіонами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/zd/oet/oet_u/oet_0315_u.htm (дата звернення 21.06.2015);

3. Індекси промислової продукції за видами діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/pr/prm_ric/prm_ric_u/ipv2013_u_bez.htm (дата звернення 23.06.2015).
4. Товарна структура зовнішньої торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt0113u.htm (Дата звернення 23.06.2015).
5. Обсяги реалізованої продукції за видами промислової діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/pr/orp/_u/orp1215_u.htm (Дата звернення 23.06.2015).
6. Барташевська Ю. М. Розвиток машинобудування України: стан, проблеми, перспективи / Ю. М. Барташевська // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – № 1 (8). – С. 19-25.
7. Porter M. E. Competitive advantage: Creating and Sustaining Superior Performance / M. E. Porter. – New York: Free Press, 1985. – 715 p.
8. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Й. А. Шумпетер [Перевод В. С. Автономова и др.]; [Воспроизводится по изданию: Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982]. – М.: Директмедиа Паблишинг, 2008. – 356 с.
9. Стадник В.В. Маркетинг-менеджмент інноваційного розвитку підприємства : монографія / В.В. Стадник, О.П. Мельничук, В.М. Йохна. – Хмельницький: ПП Гонти А.С., 2013. – 206 с.
10. Шаповал М.І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації : підручник / М.І. Шаповал. – [3-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2001. – 174 с.

СТАДНИК ВАЛЕНТИНА ВАСИЛІВНА, ГОЛОВЧУК ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ

Пріоритети менеджменту якості співвідносно цілей інноваційного розвитку підприємств промислового сектора національної економіки

Актуалізовано проблему інноваційного розвитку підприємств машинобудівного комплексу України в світлі євроінтеграційних процесів. Окреслено пріоритети менеджменту якості співвідносно цілей управління інноваційною діяльністю промислових підприємств на різних етапах еволюції системи управління якістю. Показано їх зв'язок із цілями інноваційної діяльності і моделями інноваційного розвитку. Аргументовано можливість застосування методичних підходів і практичного інструментарію концепції TQM для підвищення ефективності управління інноваційним розвитком підприємств машинобудівного комплексу

СТАДНИК ВАЛЕНТИНА ВАСИЛЬЄВНА, ГОЛОВЧУК АЛЕКСАНДР ВЛАДИМИРОВИЧ

Приоритеты менеджмента качества соотносительно целей инновационного развития предприятий промышленного сектора национальной экономики

Актуалізовано проблему інноваційного розвитку підприємств машинобудівного комплексу України в світлі євроінтеграційних процесів. Окреслено пріоритети менеджменту якості співвідносно цілей управління інноваційною діяльністю промислових підприємств на різних етапах еволюції системи управління якістю. Показано їх зв'язок із цілями інноваційної діяльності і моделями інноваційного розвитку. Аргументовано можливість застосування методичних підходів і практичного інструментарію концепції TQM для підвищення ефективності управління інноваційним розвитком підприємств машинобудівного комплексу